

ATLAS

VAN DE
WERELD
GESCHIEDENIS

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt dankzij een bijdrage van het Franse ministerie van Cultuur - Centre national du livre en het Institut français des Pays-Bas.

© 2020 Nieuw Amsterdam
Oorspronkelijke titel *Atlas historique mondial*
© Christian Grataloup, Paris, 2019, © Les Arènes, Paris, 2019, © L'Histoire, Paris, 2019
Redactie Jean-Baptiste Bourrat en Valérie Hannin
Vormgeving Quintin Leeds
Opmaak Vincent Lever
Cartografie Héloïse Kalebka en Frédéric Miotto
Alle rechten voorbehouden
Uit het Frans vertaald door Henriette Gorthuis
Boekverzorging en redactie Nederlandse vertaling Asterisk*, Amsterdam
Omslagontwerp Nico Richter
NUR 680
ISBN 978 90 468 2732 1
WWW.NIEUWAMSTERDAM.NL

DE GESCHIEDENIS
VAN DE MENSHEID
IN 515 KAARTEN

ATLAS

VAN DE
WERELD
GESCHIEDENIS

CHRISTIAN
GRATALOUP

NWADAM

INHOUD

- 8 Een atlas van de wereldgeschiedenis
Maarten van Rossem
12 Een atlas maken
Christian Grataloup

1 Eén mensheid – tot 3000 v.C.

18	Van <i>Australopithecus</i> naar <i>Homo sapiens</i> (in 7 miljoen jaar)	20	De verspreiding van <i>Homo sapiens</i>	24	Het domesticeren van planten en dieren
		22	De laatste ijstijd: <i>Homo sapiens</i> bevolkt de aarde	26	De Vruchtbare Sikkel

2 Afzonderlijke autonome werelden

30	De indianenvolken van voor 1500	32	De belangrijkste centra en steden	36	Zuidelijk Afrika
		34	Austronesische zeevaarders	37	De Noordpool

3 Netwerken van de Oude Wereld – neolithicum tot de 15de eeuw

40	De as van de Oude Wereld aan het begin van onze jaartelling	46	Hettieten tegen Egyptenaren	54	Bronstijd en ijzertijd
42	Mesopotamië: van stadstaten naar rijken (4de-1ste millennium v.C.)	47	Mozes, de routes van de Exodus	56	Het ontstaan van India (3de millennium-3de eeuw v.C.)
44	Het oude Egypte	48	De wereld van de Bijbel	58	Verspreiding van het boeddhisme
		50	Kruispunt van het Nabije Oosten	60	Het Afrikaanse neolithicum (5de-1ste millennium v.C.)
		52	De Feniciërs en Carthago		

4 Samenlevingen van de Oude Wereld – tot de 7de eeuw

64	De Jomonperiode (13de-1ste millennium v.C.)	76	Athene en Sparta (5de eeuw v.C.)	91	Pompeï, het jaar 79
65	De wortels van het oude China (1570-300 v.C.)	78	De veroveringen van Alexander (336-323 v.C.)	92	Romeins Gallië
66	Naar een Chinees keizerrijk (5de-3de eeuw v.C.)	80	Het ontstaan van Rome	94	De verbreiding van het christendom (1ste-6de eeuw)
68	De Han-dynastie (206 v. C.-220 n.C.)	82	Het ontstaan van het Romeinse Rijk	96	Grote volksverhuizing (5de eeuw)
70	De rijken in het noorden van India (4de eeuw v.C.-6de eeuw n.C.)	84	Geopolitiek rond de Middellandse Zee (eind 3de eeuw v.C.)	98	Het rijk van Justinianus (6de eeuw)
72	Het Perzische Rijk	86	De wereld van Augustus	100	Constantinopel en de Oosterse Kerken
74	Het archaische en klassieke Griekenland	88	De vestiging van Rome (1ste-3de eeuw)	102	De Barbaarse koninkrijken (5de-7de eeuw)
		90	De slavenoorlogen (140-71 v.C.)	104	De zijderoutes

5 Samenlevingen langs de as van de Oude Wereld – 7de-15de eeuw

108	Het ontstaan van de islam	118	Van Al-Andalus tot de reconquista	128	Het Nabije Oosten in de 12de eeuw
110	De islamitische veroveringen (7de-9de eeuw)	120	Almoraviden en Almohaden (1061-1269)	130	Het sultanaat van de Mammelukken (1250-1517)
112	De verovering van de Maghreb (7de-8ste eeuw)	122	De Middellandse Zee (eind 11de eeuw)	132	Het rijk van Dzjengis Khan (1206-1241)
114	Het kalifaat van de Abbasiden (750-1258)	124	Routes van de kruistochten	134	De Pax Mongolica (1241-1343)
116	Bagdad en Caïro, twee nieuwe steden	126	De kruisvaardersstaten (1098-1291)	136	De reizen van Willem van Rubroek en Marco Polo (13de eeuw)

138	De zwarte dood (14de eeuw)	168	De bloei van de universiteiten (13de-15de eeuw)	198	Het Heilige Roomse Rijk (10de-15de eeuw)
140	Het Byzantijnse Rijk (7de-8ste eeuw)	170	Ketterij in de 11de-15de eeuw	200	Frederik II van Hohenstaufen
142	Het Byzantijnse Rijk onder Basilius II (960-1025)	172	De Joodse gemeenschappen (1ste-16de eeuw)	201	Zweden in de 14de eeuw
144	Neergang van Byzantium (1204-1453)	174	Aardbevingen in het Middellandse Zeegebied	202	De Hanze (12de-17de eeuw)
146	Het Ottomaanse Rijk (14de-18de eeuw)	176	De Vikingen (9de-12de eeuw)	204	Het Iberië van de Visigoten (5de-7de eeuw)
148	De wortels van Rusland (8ste-16de eeuw)	178	Van Vikingen naar Normandiërs	205	Het Iberisch Schiereiland (13de-14de eeuw)
150	De Krim (10de-15de eeuw)	179	De veroveringen door de Normandiërs (11de-12de eeuw)	206	Portugal (10de-13de eeuw)
151	De opkomst van Moskou (14de-16de eeuw)	180	De Britse eilanden van de Kelten tot Willem I (5de-11de eeuw)	208	Stedelijk Italië (13de-15de eeuw)
152	Van Karel Martel tot Pepijn de Korte	182	Het huis Plantagenet (1154-1453)	210	Venetië en het Middellandse Zeegebied (13de-15de eeuw)
154	Karel de Grote (768-814)	184	Het huis Capet (987-1453)	212	Het ontstaan van Hongarije (10de eeuw)
156	De opdeling van het Karolingische Rijk (840-843)	186	Karel van Anjou (1246-1285)	214	Indische Oceaan: expansie van de islam (8ste-16de eeuw)
158	Het christendom in de 11de-12de eeuw	187	Parijs in de middeleeuwen	216	Angkor en het Khmer-Rijk (12de-13de eeuw)
160	Cluny en Cîteaux (10de-13de eeuw)	188	Bretagne (9de-16de eeuw)	218	Van de Song-dynastie tot de Mongolen (13de eeuw)
162	De handel in Europa (13de eeuw)	189	Noord- en Zuid-Frankrijk	220	Vietnam (3de eeuw v.C-19de eeuw)
164	Europa in 1250	190	De kruistochten tegen de Albigenzen (13de eeuw)	222	Korea (5de-19de eeuw)
166	De kunsten	192	Het begin van de Honderdjarige Oorlog	223	Japan (11de-17de eeuw)
		194	Het eind van de Honderdjarige Oorlog	224	Afrika (10de-16de eeuw)
		196	Frankrijk en het Heilige Roomse Rijk (11de-15de eeuw)		

6 De wereld in de 15de eeuw

228	De as van de Oude Wereld in de 15de eeuw	32	De reizen van Zheng He (1405-1433)	238	Het quattrocento (15de eeuw)
230	De suikerhandel in de 15de eeuw	234	Twee Europese grootmachten	240	De uitstraling van Italië (15de-18de eeuw)
2		236	De renaissance (15de-16de eeuw)	242	De Azteken (14de-16de eeuw)
				244	De Inca's (14de-16de eeuw)

7 Het Europese web over de wereld – 16de-18de eeuw

248	De oversteek over de Atlantische Oceaan (1492-1616)	262	Het eerste Fanse imperium (17de-18de eeuw)	276	Europa ontdekt de Grote Oceaan (18de-19de eeuw)
250	Tordesillas, de eerste opdeling van de wereld (1494)	264	De slavenhandel (7de-19de eeuw)	278	De Europeanen in Azië (17de-18de eeuw)
252	Veroveringen en demografische rampen in Amerika	266	Europees Amerika (17de-18de eeuw)	280	De Qing-dynastie (17de-19de eeuw)
254	Verbinding met Amerika (16de-18de eeuw)	268	De Antillen aan het eind van de 18de eeuw	282	Rondom het keizerrijk China (16de-18de eeuw)
256	Het Portugese imperium (15de-16de eeuw)	270	Frans Noord-Amerika (1608-1803)	284	Mogols en Safawieden (15de-18de eeuw)
258	Het Spaanse imperium (15de-17de eeuw)	272	18de eeuw: Engeland beheerst de wereldzeeën	286	Moslims tegen christenen (16de eeuw)
260	Het Hollandse imperium (16de-18de eeuw)	274	Afrika (16de-19de eeuw)	288	Een krimpend Ottomaans Rijk (1683-1830)

8 Europa – 16de-18de eeuw

292	Schisma en hervorming (16de eeuw)	(1519-1558)		306	De Spaanse Successieoorlog (1701-1714)
294	Maarten Luther (1483-1546)	300	Europa, begin 16de eeuw	307	De Zevenjarige Oorlog (1756-1763)
296	De Joodse diaspora (16de-20ste eeuw)	302	De Dertigjarige Oorlog (1618-1648)	308	Academies, vrijdenkers en toneelspelers in de 18de eeuw
298	Het keizerrijk van Karel V	304	De eerste oorlogen van Lodewijk XIV		

6 INHOUD

310	De Italiaanse getto's (16de-18de eeuw)	318	De opdeling van Polen	328	De fortificaties van Vauban (1666-1707)
311	De bedevaart naar Rome (16de-17de eeuw)	320	Rusland in de 17de en 18de eeuw	330	De Franse protestanten (1685-1787)
312	Zwitserland in de 16de eeuw	322	Frankrijk onder Frans I (1515-1547)	332	Het Franse platteland in de 18de eeuw
314	Het Heilige Roomse Rijk (962-1806)	324	Katholieken en protestanten in Frankrijk (1520-1598)	334	De talen van Frankrijk
316	De Nederlanden in de 17de eeuw	325	De dood van Hendrik IV (1610)	336	De koninklijke wegen in de 18de eeuw
317	Oostenrijk in de 18de eeuw	326	Franse veroveringen in het noordoosten (1552-1697)		

9 Europa als dominante wereldmacht – eind 18de eeuw-1914

340	De wereld in 1815	354	Zuid-Afrika (1795-1910)	366	Het Chinese verval in de 19de eeuw
342	De laatste witte vlekken op de kaart	356	De koloniale gebieden in 1914	367	De Russisch-Japanse Oorlog (1904-1905)
344	Emigratie (1820-1914)	358	Azië onder de westerse grootmachten (1857-1898)	368	De Middellandse Zee (eind 19de eeuw)
346	De industriële revolutie van de 19de eeuw	360	Brits-Indië in de 19de eeuw	370	De wereld rond 1900
348	West-Afrika in de 19de eeuw	362	De verovering van Algerije en Marokko (1830-1912)		
350	Koloniaal Afrika	364	De overzeese strafkampen (halverwege 18de-begin 20ste eeuw)		
352	De verovering van Afrika (1870-1935)				

10 Krachten buiten Europa – eind 18de-19de eeuw

374	De Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog (1775-1783)	381	De Mexicaanse revolutie (1910-1917)	390	Het imperialisme van de VS aan het begin van de 20ste eeuw
376	Opstanden tegen het Spaanse Rijk (1780-1830)	382	De Neme-ne (18de-19de eeuw)	392	Het ontstaan van Canada (1867-1949)
378	De afschaffing van de slavernij in Amerika (1791-1888)	384	De trek naar het westen	394	De uitzondering Ethiopië
380	De Texaanse revolutie (1836)	386	De interne kolonisatie en de indianen (19de-21ste eeuw)	395	Siam tussen twee vuren
		388	De Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865)		

11 Europa – 1789-1914

398	'La Grande Peur' (zomer 1789)	412	De veldtocht naar Rusland (1812)	430	Onafhankelijke landen op de Balkan (19de eeuw)
399	De indeling in departementen (december 1789)	414	De Rijnbond (1806-1813)	432	De Balkanoorlogen (1912-1913)
400	De Revolutie in Parijs (1789-1795)	415	De nadagen van het keizerrijk (1814)	434	Agrarisch Frankrijk in de 19de eeuw
402	De oppositie tegen de Franse Revolutie (1790-1794)	416	De campagne in Noordoost-Frankrijk (1814)	436	Parijs in opstand (1848-1871)
404	De Vendée (1793-1796)	418	De Honderd Dagen	438	Parijs en Frankrijk rond 1870
405	De zusterrepublieken (1795-1799)	420	Europa na het Congres van Wenen (1815)	440	De demografische krimp van Ierland (halverwege de 19de eeuw)
406	De expeditie naar Egypte (1798-1801)	422	Het revolutiejaar 1848	441	De eenwording van Italië (1858-1870)
408	Trafalgar (21 oktober 1805)	424	De Krimoorlog (1853-1856)	442	Het ontstaan van het Duitse Rijk (1815-1871)
409	Austerlitz (2 december 1805)	426	De oorlog van 1870	444	Oostenrijk-Hongarije (1867-1920)
410	Het Europa van Napoleon (1812)	428	Het Ottomaanse Rijk in de 19de eeuw	446	Het Russische Rijk (1783-1914)

12 De dominantie van het Westen – 1914-1980

450	De wereld in 1914	456	Een mondiaal conflict (1917-1918)	460	De Slag om Verdun (februari-december 1916)
452	De oorlog in Europa (1914-1918)	458	Het westelijk front (1914-1918)	462	De Slag om Gallipoli (1915-1916)
454	Het jaar 1916	459	Het oostelijk front (1914-1918)		

- 463 De Slag bij Arras (1917)
 464 De interventie van de Verenigde Staten (1917-1918)
 466 De offensieven van 1918
 467 De verwoestingen in het westen (1918-1935)
 468 De Armeense genocide (1915-1916)
 470 De terugkeer van Lenin (maart-april 1917)
 471 De Russische Burgeroorlog (1918-1921)
 472 Het eind van de Eerste Wereldoorlog en het vervolg
 474 Miljoenen Europese vluchtelingen (1918-1923)
 476 Polen (1918-1921)
 477 De Russische grenzen (1918-1921)
 478 Europa na de Eerste Wereldoorlog
 480 Het Sykes-Picotverdrag (1916)
 481 De conferentie van San Remo (1920)
 482 Van Sévres naar Lausanne: het ontstaan van Turkije
 484 Hongersnood in de Sovjet-Unie (1931-1933)
 486 De Goelag (1929-1953)
 488 De Duitse expansie (1935-1939)
 489 Onrust in Spanje (1936-1939)
 490 De Japanse expansie (1875-1933)
 492 Oorlogen in China (1927-1937)
 494 De koloniale rijken in 1939
 496 Koloniaal Afrika (1919-1939)
 497 Frans-Indochina (1930)
 498 De ontwikkeling van Saoedi-Arabië vanaf 1744
 500 Europa in 1938
 502 De invasie van Polen en de Baltische staten (1939-1940)
 504 De Blitzkrieg (1940)
 506 De oorlog aan het oostfront (juni 1941-februari 1943)
 508 De kolonisatie van Oost-Europa (1939-1945)
 510 1942: een keerpunt in de oorlog
 512 Leningrad (1941-1944)
 513 Stalingrad (1942-1943)
 514 Bezet Frankrijk (1940-1944)
 516 De oorlog in Azië en de Grote Oceaan (1931-1945)
 518 Japanse gruweldaden (1931-1945)
 520 Afrika in de Tweede Wereldoorlog (1940-1945)
 522 De Tweede Wereldoorlog rond de Middellandse Zee
 524 De landingen in Normandië en de Provence (juni-augustus 1944)
 526 De bevrijding van Frankrijk (1944-1945)
 528 Het contraoffensief van de Sovjet-Unie (1942-1945)
 530 De val van het Derde Rijk
 532 De uitroeiing van de Joden in Europa (1941-1945)
 534 De kampen (1941-1945)
 536 De bevrijding van de kampen (1944-1945)
 538 Vluchtelingen en verjaagde bevolkingsgroepen (1944-1948)
 540 Duitsland onder curatele (1945-1949)
 542 De tweedeling van Europa (1945-1955)
 544 De wereld tijdens de Koude Oorlog (1947-1991)
 546 Afrika tijdens de Koude Oorlog
 547 Azië tijdens de Koude Oorlog
 548 De wapenwedloop
 550 De Koreaanse Oorlog (1950-1953)
 552 De Middellandse Zee tijdens de Koude Oorlog (jaren 50)
 554 Het Midden-Oosten (1948-1988)
 556 De deling van Cyprus (1959-2019)
 558 Israël en de Palestijnse gebieden (1948-2005)
 560 De Zesdaagse Oorlog (1967)
 561 Jeruzalem (sinds 1948)
 562 De dekolonisatie van Azië (1945-2002)
 564 India en Pakistan: onafhankelijk en conflict (1947-1971)
 566 Indochina (1945-1954)
 568 De Vietnamoorlog (1954-1975)
 569 Cambodja (1975-1979)
 570 De strijd tegen kolonisatie en apartheid in Afrika (1945-1991)
 572 Opstanden in Frans Afrika
 574 De onafhankelijkheid van Algerije (1945-1962)
 576 Guerrilla's en revoluties in Latijns-Amerika (1953-2012)
 578 Autoritarisme en democratie in Latijns-Amerika (1930-2000)

13 De wereld sinds 1989

- 582 Nieuwe staten sinds 1991
 584 De oorlog in Afghanistan (1979-1989)
 585 Het eind van de satellietstaten van de Sovjet-Unie (1980-1990)
 586 De hereniging van Duitsland (1989-2000)
 588 Het uiteenvallen van de Sovjet-Unie (1990-1991)
 590 Rusland en zijn burens sinds 1991
 592 De Europese eenwording (1951-2016)
 594 Het uiteenvallen van Joegoslavië (1991-2008)
 596 Rwanda en Burundi (1959-1994)
 598 Spanningen in de Golf sinds 1990
 600 De Arabische Lente (sinds 2010)
 602 Syrië: burgeroorlog sinds 2011
 604 Afrika sinds 1990
 606 De Verenigde Staten in de wereld (1991-2016)
 608 China en de wereld (21ste eeuw)
 610 Onderzeese kabels in de 21ste eeuw
 612 De muren (1900-2010)
 614 Klimaatverandering
 616 Bescherming van de zee sinds 1980
 618 De Polen (sinds 1959)
 620 Woord van dank
 621 Bibliografie
 624 Namenregister
 629 Geografisch register

DE AS VAN DE OUDE WERELD AAN HET BEGIN VAN ONZE JAARTELLING

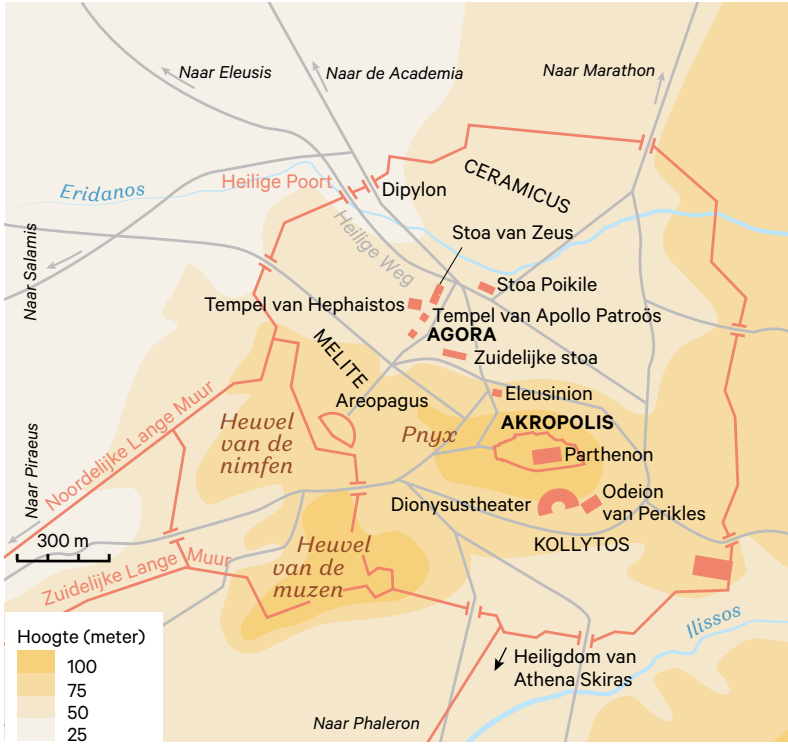

VAN CHINA NAAR ROME IN HET JAAR 200: EEN VERBONDEN WERELD

Na het neolithicum concentreerde ten minste twee derde van de mensheid zich in de zone tussen de Chinese zeeën en de Middellandse Zee. In de 2de eeuw hadden zich daar grote imperia ontwikkeld: het Han-rijk, de rijken in noordelijk India en het Hoogland van Iran, en het Romeinse Rijk. Ze kampten in het noorden met invallen van enkele zeer mobiele steppevolken (veehouders en karavaanhandelaren). Zuidelijker (van de bovenloop van de Nijl via Dekan naar Insulinde) lagen kleinere koninkrijken, die via de Indische Oceaan intensieve betrekkingen onderhielden. Het Han-rijk en het Romeinse Rijk, aan de uiteinden van de as, waren de grootste mogendheden. Over land waren ze verbonden door de zijderoute, over zee door de specerijenroute. Deze eerste 'mondialisering' maakte de handel in zeldzame, kostbare goederen mogelijk: metalen, parels en edelstenen, stoffen (o.a. zijde en katoen), parfums, smaakmiddelen en specerijen (o.a. suiker), enz.

ATHENE EN SPARTA (5DE EEUW V.C.)

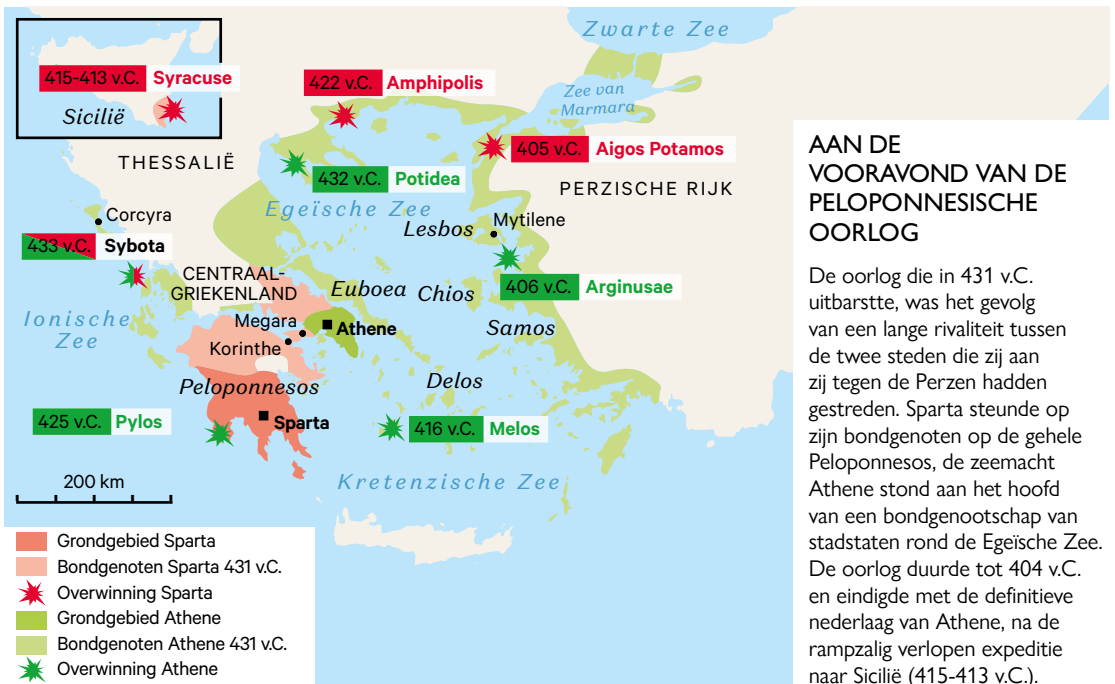
ATHENE IN DE 5DE EEUW

De stadstaat, waar voor de Peloponnesische Oorlog 100.000 mensen woonden, had zich rond de oude burcht ontwikkeld, de Akropolis, op veilige afstand van de kust. In de 5de eeuw v.C. was Athene versterkt met een stadswal en door de Lange Muren met zijn havens verbonden, 10 km verderop. De religieuze architectuur verwees naar de mythologische ontstaansgeschiedenis van de stad: beelden van de godin Athena (de heilige olijfbom), het Erechtheion voor de gezamenlijke cultus van Athena en Poseidon, het heiligdom op de Agora met het gebeente van de mythische held Theseus.

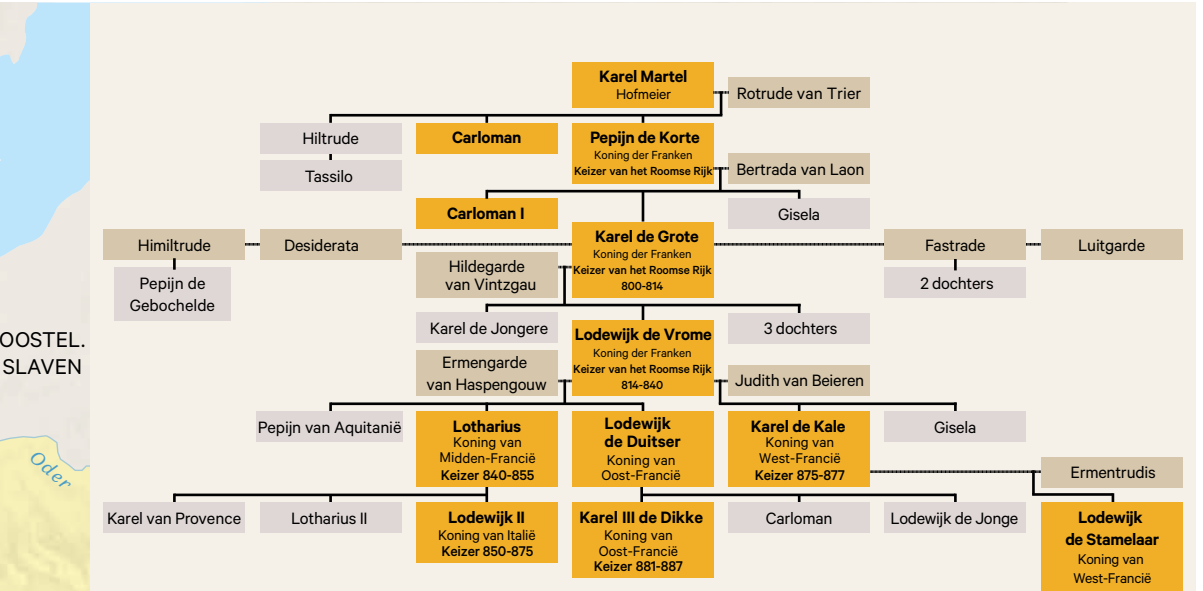
DE PERZISCHE OORLOGEN (490-479 V.C.)

Na de Ionische Opstand (499-494 v.C.) en de verwoesting van Milete vielen de Perzen in 490 v.C. het Griekse vasteland aan. De Perzische troepen verwoestten ook Eretria en gingen daarna ten noorden van Athene aan land, bij Marathon. De Atheense hoplieten sloegen de aanval af en snelden terug naar Athene (40 km daarvandaan) om het tegen de Perzische vloot op te nemen, die om Kaap Soenion was gevaren. Na een afmattende mars kwamen ze daar als eersten aan en dwongen de vijandelijke vloot rechtsomkeert te maken. Tien jaar later werd de Perzische vloot bij Salamis verslagen.

DE OPDELING VAN HET KAROLINGISCHE RIJK (840-843)

Deze stamboom van de Karolingische dynastie houdt uitsluitend rekening met de wettige echtgenotes van de Frankische koningen (er waren ook concubines) en de wettige zonen en dochters. Dat neemt niet weg dat onwettige kinderen ook vaak zeer eervolle posities kregen toebedeeld.

ELKE ZOON ZIJN DEEL

De opdeling van het Karolingische Rijk in 843 bleek definitief, ondanks een korte, theoretische hereniging onder Karel III de Dikke (881-887), zoon van Lodewijk de Duitser. In 840 stierf Lodewijk de Vrome, die drie zonen had. In 817 had hij zijn opvolging al geregeld en zijn rijk onder de drie erfgenamen verdeeld. Toch wilde Lotharius, de oudste, zijn broers aan zich onderwerpen. De halfbroers Lodewijk en Karel begrepen dat ze moesten samenwerken en in 841 versloegen ze Lotharius en zijn bondgenoot Pepijn II van Aquitanië bij Fontenoy-en-Puisaye, in Bourgondië. In 842 legden ze de Eed van Straatsburg af, waarmee ze hun bondgenootschap bevestigden. In 843 verdeelden de drie broers de Karolingische erfenis in Verdun. De drie territoria bestreken elk een deel van het oude machtscentrum, waar de wieg van hun dynastie had gestaan. De gekozen opdeling, met territoria in noord-zuidrichting, leek zo goed mogelijk recht te doen aan de oorspronkelijke inrichting van het keizerrijk, maar Midden-Francië (of het Koninkrijk Lotharingen) zou na de dood van Lotharius, in 855, van de kaart verdwijnen. Zijn zonen Lodewijk II en Lotharius II betwistten het grondgebied, waarna het uiteindelijk onder hun ooms Karel de Kale en Lodewijk de Duitser werd verdeeld. Daarmee werd de basis gelegd voor de ontwikkeling van de latere staten Frankrijk en Duitsland.

DE NEDERLANDEN IN DE 17DE EEUW

DE ONAFHANKELIJKE NEDERLANDEN (1648-1697)

De Bourgondische westelijke provincies van het Heilige Roomse Rijk gingen in 1477 bij huwelijk over op de Habsburgers. Het noordelijke, calvinistische deel sloot zich in 1579 aaneen (Unie van Utrecht) om zich beter tegen Spanje te kunnen verdedigen. De Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) eindigde met de Vrede van Münster, waarbij de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden onafhankelijk werd en de katholieke Zuidelijke Nederlanden Spaans bleven. Een deel van dat gebied werd veroverd door Lodewijk XIV. Bij de Vrede van Utrecht (1713) en de Vrede van Rastatt (1714) werden de Oostenrijkse Nederlanden gevormd, als buffer tussen de Republiek en Frankrijk. Dit werd later België.

DE OFFENSIEVEN VAN 1918

FRANKRIJK

DE LAATSTE AANVALLEN AAN HET WESTFRONT

Op 21 maart 1918 lanceerde Duitsland een grootscheeps offensief. Tussen de Noordzee en Reims werden vijf uitvalen in vijandelijk gebied gedaan, waarvan Operatie Michael de grootste was. Na de Vrede van Brest-Litovsk konden de Duitsers nu ook hun troepen van het oostfront in het westen inzetten. Aanvankelijk boekten ze succes, maar na een reeks veldslagen werd de Duitse opmars in juli 1918 gestuit. De geallieerde troepen gingen bij Reims meteen in de tegenaanval (Tweede Slag bij de Marne), bij Amiens op 8 augustus. De Duitse strijdkrachten trokken zich vanaf 8 september terug achter de Hindenburglinie, die in de winter van 1916-1917 was aangelegd. Daar werden ze door de geallieerde troepen steeds verder teruggedrongen, totdat in oktober bijna heel Frankrijk en ook een deel van België was bevrijd.

50 km

- Gebied onder Duits gezag (maart 1918)
- Front 21 maart 1918
- Vijf Duitse aanvallen
- Door Duitsers in juli 1918 veroverd gebied
- Hindenburglinie
- Front juli 1918
- Geallieerd tegenoffensief (augustus-november 1918)
- Front 11 november 1918

DE VAL VAN HET DERDE RIJK

CHINA EN DE WERELD (21STE EEUW)

DE NIEUWE ZIJDEROUTE (2019)

Tijdens een reis naar Kazachstan, in 2013, sprak de Chinese president Xi Jinping voor het eerst in het openbaar over de 'Nieuwe Zijderoute'. Achter deze naam, die het beeld oproept van economische, culturele en wetenschappelijke relaties tussen Euraziatische landen, gaat in werkelijkheid een groot aantal infrastructurele projecten schuil. Het doel van China is een zestal handelscorridors over land te ontwikkelen plus een aantal routes over zee, om zo de Chinese export te bevorderen en nieuwe markten voor de eigen bouwsector aan te boren. Daarnaast is het plan nieuwe zones voor productie en opslag en een glasvezelnetwerk te creëren. Terwijl de economische liberalisering en openstelling van China zich in de jaren 80 voornamelijk aan de kust afspeelde, met de bouw van grote havens en de instelling van Speciale Economische Zones, wil China zich nu vooral op de ontwikkeling van het binnenland en de verbinding met Centraal-Azië richten. In het kader van de samenwerkingsorganisatie Shanghai Zes heeft Peking al banden met Moskou en enkele voormalige Sovjetrepublieken. China kijkt nu ook naar de Indische Oceaan, met de bedoeling daar een netwerk van militaire bases te ontwikkelen ('als parels aan een ketting te rijgen') en concessies voor handelsactiviteiten in de havens te verwerven. In het noordpoolgebied worden de mogelijkheden van een zeeroute naar Europa onderzocht.

Actieve diplomatie

- China
- Lid Shanghai-samenwerkingsorganisatie
- Lid of observator Arctische Raad
- Lid Asia-Pacific Economic Cooperation

Nieuwe Zijderoute (ontwikkeling van transportroutes voor weg- en spoorvervoer en scheepvaart)

Vervoer over land

- 6 corridors
- Autoweg
- Spoorlijn
- Pijplijn
- Oliebronnen

Vervoer over zee

- Speciale Economische Zone (vanaf)
- Zeeroute
- Chinese haven (in bezit of concessie)
- Haven met speciale faciliteiten voor Chinese schepen
- Arctische route (in ontwikkeling)
- Kantelstaten op de 'Nieuwe Zijderoute'
- Tegenstanders van de 'Nieuwe Zijderoute'
- Gebied binnen de invloedssfeer van de VS